

Stor-Elvdal kommune

Skole og barnehage

Overordnet plan for å sikre barn i barnehage og elever i grunnskolen et godt og inkluderende barnehage- og skolemiljø

Planinformasjon	
Gjeldende tidsrom:	01.08.2019
Tidspunkt for revidering:	Årlig
Hjemmel:	Barnehageloven § 2 Opplæringsloven § 9A
Plantype:	Overordnet plan
Arkivreferanse:	19/512
Vedtatt:	14.06.2019 i pedagogisk nettverk

Innholdsfortegnelse

Plan for å sikre barn i barnehage og elever i grunnskolen et godt og inkluderende barnehage- og skolemiljø	3
Stor-Elvdal kommunes verdier	4
Definisjoner	4
Fremme et trygt og godt barnehage- og skolemiljø	6
Sosial og emosjonell kompetanse	6
Positive relasjoner mellom voksen og barn	6
Positive relasjoner blant barn og unge	7
Tilhørighet og fellesskap	7
De voksnes evne til å lede klasser og grupper	8
Samarbeid med foreldrene	8
Medvirkning	Feil! Bokmerke er ikke definert.
Overganger	8
Forebygge og håndtere mobbing og andre krenkelser	9

Overordnet plan for å sikre barn i barnehage og elever i grunnskolen et godt og inkluderende barnehage- og skolemiljø

Dette er en overordnet plan som gjelder for de kommunale barnehager og grunnskoler i Stor-Elvdal kommune. Hver enhet skal lage sine egne handlingsplaner med utgangspunkt i denne planen. Barn, foreldre og ansatte skal være trygge på at vi jobber systematisk og kontinuerlig for at alle barn skal ha et trygt og godt oppvekstmiljø.

FNs barnekonvensjon gir barn grunnleggende menneskerettigheter. Barnekonvensjonen har fire sentrale prinsipper som skal være førende for arbeid med barn:

- Barns rett til vern mot diskriminering (artikkel 2)
- Barnets beste skal være et grunnleggende hensyn (artikkel 3)
- Retten til liv og plikten til å sikre utvikling (artikkel 6)
- Barns rett til å bli hørt (artikkel 12)

I arbeidet for et trygt og godt skolemiljø er anerkjennelse av barn og unges opplevelse og medvirkning et grunnleggende prinsipp. Barn skal bli tatt på alvor av profesjonelle voksne som tar ansvar for å følge opp saken når de forteller om hvordan de har det.

Formålsparagrafen i opplæringsloven og rammeplan for barnehager angir verdigrunnlaget for skole og barnehage. Formålet med opplæringen er blant annet at barna skal fremme læring og dannelse som grunnlag for allsidig utvikling. Et grunnleggende utgangspunkt for all virksomhet i skole og barnehage er at barna realiserer sitt potensial, til det beste for seg selv og andre.

Opplæringslovens kapittel 9A gir alle elever en individuell rett til et trygt og godt skolemiljø som fremmer helse, trivsel og læring. Formålet med retten er at barn og unge skal være trygge på skolen. Skolemiljøet er ikke avgrenset til forhold på skolen i skoletiden. Det omfatter også det som skjer på skolens område i skoletiden, på skoleveien, på turer og arrangementer i skolens regi i og utenfor skoletiden. I tillegg gjelder det mobbing og andre krenkelser som skjer utenfor skoletiden og som har sammenheng med skolen.

Stor-Elvdal kommunes verdier

Kommunens virksomheter skal bygge på følgende grunnverdier:

<p>Ansvar</p> 	<p>Omsorg</p>
<p>Respekt</p> 	<p>Åpenhet</p>

Barn og unge i barnehagene og skolene i Stor-Elvdal skal møte åpne voksne som er ærlige og lyttende og som viser at de respekterer, tror på og bryr seg om barn og unge. De skal møte voksne som har mot til å ta barn og unge med på avgjørelser og få tilbakemelding fra dem, og mot til å handle dersom de ser at noen ikke har det bra. Da får vi trygge, rause, robuste og modige barn og unge.

Den nye overordnede delen av læreplanen og rammeplan for barnehage beskriver det grunnsynet som skal prege pedagogisk praksis i hele grunnopplæringen. Den skal også ligge til grunn for samarbeidet mellom hjem, skole og barnehage. Overordnet del tydeliggjør skolens og lærebedriftens ansvar for danning og for utvikling av kompetansen til alle deltakere i grunnopplæringen. Alle som arbeider i grunnopplæringen, må la dette grunnsynet prege planleggingen, gjennomføringen og utviklingen av opplæringen.

Definisjoner

Ingen barn skal bli utsatt for krenkende ord eller handlinger på skolen og i barnehagen eller på skoleveien. I Stor-Elvdal kommune bruker vi disse definisjonene på krenkende ord og handlinger:

Krenkelser er ord eller handlinger som barn eller unge opplever som krenkende for hans eller hennes

Et trygt sted for lek, læring og mestring

verdighet og integritet, eller som gjør at de føler seg ekskludert fra et fellesskap. Kort sagt er krenkelser ord eller handlinger som gjør at en elev blir lei seg eller ikke har det bra. Krenkelser kan ha ulike former. Det kan være alt fra enkeltstående ytringer eller handlinger til gjentatte episoder. Det omfatter blant annet mobbing, vold, rasisme, trakassering og diskriminering. Det kan også være erting, plaging, negative kommentarer, knuffing, baksnakking, ryktespredning, utfrysing eller andre handlinger som gjør at barn og unge opplever utrygghet, ubehag eller ikke føler seg inkludert i fellesskapet. Både barn, unge og voksne kan krenke.

Konflikter er en naturlig del av samspillet mellom mennesker og består av to likeverdige parter. De er en følge av at mennesker ønsker å stå for det de mener, og at det er spillerom for å gi uttrykk for ulike synspunkter. De kan være nedbrytende og lammende, men kan også medføre engasjement, vekst og forbedringer. Konflikter er derfor ikke gode eller dårlige i seg selv. Spørsmålet er hvordan man forholder seg til dem, og om de håndteres på en destruktiv eller konstruktiv måte.

(Helsekompetanse, 2018)

Mobbing av barn er handlinger fra voksne og/eller barn som hindrer opplevelsen av å høre til, å være en betydningsfull deltaker i fellesskapet og muligheten til medvirkning (Lund, Helgeland & Kovac, 2017).

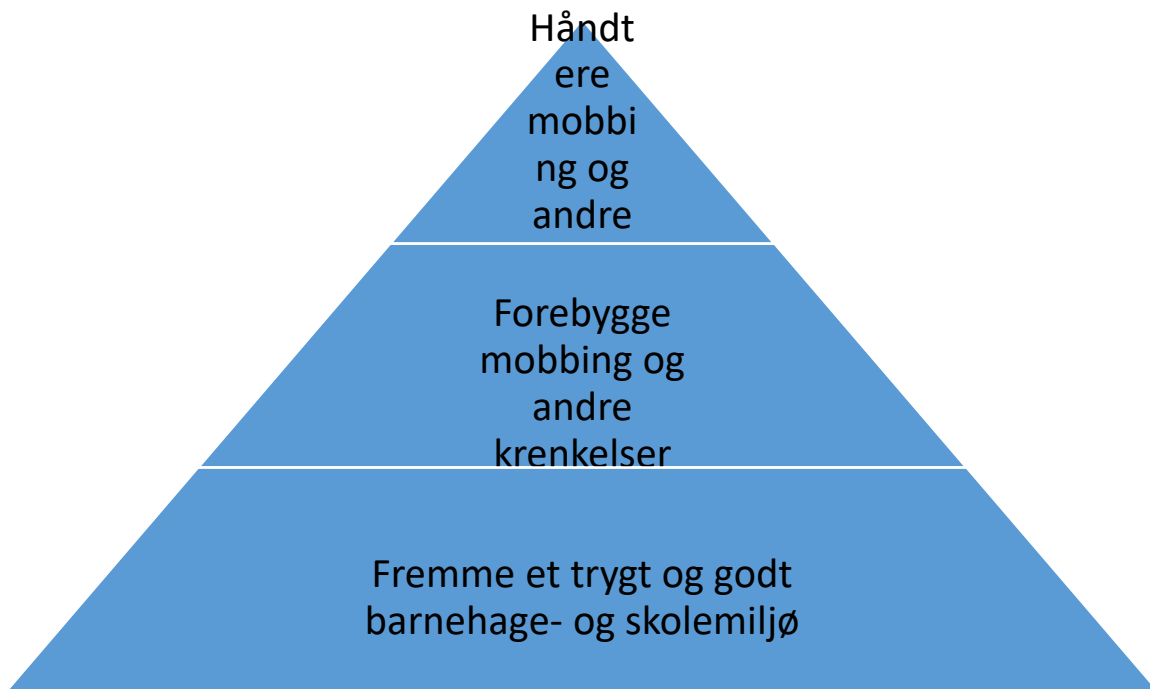
Vold innebærer at noen bruker makt for å skade andre.

Rasisme innebærer at noen blir forskjellsbehandlet eller plaget, for eksempel fordi de har en annen hudfarge eller snakker et annet språk.

Identitetsbaserte krenkelser/diskriminering betyr at en person blir dårligere behandlet eller trakassert, for eksempel på grunn av kjønn, legning, funksjonsevne, tro, hudfarge eller opprinnelse.

Et trygt sted for lek, læring og mestring

Å opprettholde og videreutvikle trygge og gode barnehage- og skolemiljøer krever et helhetlig, langsiktig og systematisk arbeid. Arbeidet er tredelt:

Fremme et trygt og godt barnehage- og skolemiljø

Sosial og emosjonell kompetanse

Vennskap og opplevelse av tilhørighet er den viktigste vekstfaktoren for læring og utvikling. Barn og unge med god sosial kompetanse og utvikler positive relasjoner til medelever og lærere på en hensiktsmessig måte. De står bedre rustet til å mestre skolen som sosial arena enn barn som ikke i samme grad mestrer de sosiale kodene. De sosialt kompetente blir lettere akseptert blant andre barn, unge og voksne. De har også ofte en mer positiv oppfatning av seg selv. Barn og unge som har god sosial kompetanse ser ut til å ha et vern mot negativt samspill i jevnaldergruppen og uttrykker større uavhengighet og selvstendighet. Disse barna er også i større grad i stand til å løse konflikter og avklare uenigheter seg imellom. De har tro på at de kan bruke sin kompetanse til å mestre motgang og stress (Ogden, 1995; Jahnsen, Ertesvåg og Westrheim, 2013).

Positive relasjoner mellom voksen og barn

Relasjonen mellom voksen og barn har stor betydning for barnas utvikling, læringsresultater og atferd. Den voksnes vilje til å bry seg om alle barna, vise interesse for den enkelte, være støttende og ha forventninger om utvikling, er viktig for å bygge en positiv relasjon. Dette er den voksnes ansvar!

Positive relasjoner blant barn og unge

Skolene og barnehagene skal være et trygt og utfordrende sted der barna kan prøve ut ulike sider ved samspill, fellesskap og vennskap. Barna skal få støtte i å mestre motgang, håndtere utfordringer og bli kjent med egne og andres følelser. Barna skal oppleve glede og trivsel sammen med andre barn i hverdagsaktiviteter, lek og læring. Det er den voksnes ansvar og legge til rette for dette.

Relasjoner mellom barna er en avgjørende faktor i læringsmiljøet i skoler og barnehager, og særlig det enkelte barns oppfattelse av dette læringsmiljøet. Læringsmiljø er et begrep som omfatter de faktorene som inngår i det miljøet barna til enhver tid er en del av i skolen og barnehagen de går i. Dette miljøet er ikke bare viktig i seg selv, det er også vesentlig for både faglig og sosial utvikling og for læring.

Tilhørighet og fellesskap

Å møte individets behov for omsorg, trygghet, tilhørighet og anerkjennelse og sikre at barna får ta del i og medvirke i fellesskapet, er viktige verdier som skal gjenspeiles i barnehagen. (Rammeplan)

I det norske samfunnet er inkludering en grunnleggende verdi som det er stor enighet om. Vi ønsker å ha et samfunn med grunnleggende respekt for menneskerettighetene og menneskers likeverd. I barnehagen og skolen innebærer det at alle skal føle tilhørighet, ta del i et fellesskap og at opplæringen skal møte hver elev ut fra deres forutsetninger. (mittvalg.no)

Barn og unges medvirkning

Barnehagen skal ivareta barnas rett til medvirkning ved å legge til rette for og oppmuntre til at barna kan få gitt uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet.

Barnas synspunkter skal tillegges vekt i samsvar med deres alder og modenhet. Barna skal ikke overlates et ansvar de ikke er rustet til å ta. (Rammeplan for barnehager)

Elevmedvirkning handler om at alle elever skal bli hørt og ha mulighet til å påvirke sin egen skolehverdag. Det finnes ingen snarveier til god medvirkning i skolen, men man kommer langt med systematisk arbeid over tid og en klar intensjon om å lykkes. Medvirkning i form av å bli hørt, oppleve at man har verdi og få bidra, fremmer både helse, trivsel og læring.

Et trygt sted for lek, læring og mestring

Et grunnleggende syn på elever som ressurser handler om å anerkjenne at vi stadig lærer noe nytt i møte med andre, enten vi er elever eller ansatte i skolen. Den gjensidige respekten er grunnlaget for den enkeltes mulighet til å utvikle seg best mulig. Elever trenger hverandres støtte og anerkjennelse, og de trenger voksne som er nysgjerrige på deres ressurser. Skolen trenger elevenes kunnskap, erfaringer, synspunkter, ideer og engasjement for å bli en best mulig skole. (Voksne for barn)

De voksnes evne til å lede klasser og grupper

Gruppe- og klasseledelse er det pedagogene gjør for å etablere et fysisk og sosialt miljø i gruppen for å gjennomføre daglige rutiner og aktiviteter og for å forebygge og møte negativ atferd. Det skal legges vekt på at en positiv kultur kjennetegnes ved at det er positive relasjoner på alle plan, og at normer og regler bygger på prososiale verdier. God gruppeledelse handler om struktur, regler og rutiner. (Drugli 2012)

Samarbeid med foreldrene

Hjemmet, barnehagen og skolen er de mest betydningsfulle utviklingsarenaene barn og unge har. Det de erfarer her, får stor betydning for deres fungering og videre utvikling. Fordi barn og unge i dag tilbringer langt mer tid i barnehage, SFO og skole enn tidligere, har skolens innflytelse økt. Det innebærer at samarbeidet med foreldrene er viktigere for barnehagen og skolen enn noen gang. Samarbeidet er et gjensidig ansvar, men det er barnehage og skole som skal ta initiativ til og legge til rette for samarbeidet. Det kommer hvert år nye foreldre inn i barnehagen og skolen, og de bør møte gode samarbeidsrutiner.

Her kan du lese mer om hjem-skolesamarbeid:

<https://www.udir.no/kvalitet-og-kompetanse/samarbeid/hjem-skole-samarbeid/>

Overganger

En god sammenheng mellom barnehage, SFO, barne- og ungdomsskole handler om å legge til rette for et helhetlig opplæringsløp som ivaretar barnets behov. Det handler både om at læringspotensialet hos det enkelte barnet ivaretas, støttes og utvikles på et tidlig tidspunkt, og at barnet i det videre skoleløpet får mulighet til å bygge på kunnskaper og erfaringer fra barnehagen. En god sammenheng mellom barnehage, SFO, barne- og ungdomsskole skal ivareta barnets behov for

trygghet i en overgangsprosess, og bidra til at opplæringen tilpasses det enkelte barnet allerede fra første skoledag.

Forebygge og håndtere mobbing og andre krenkelser

Barnehage og skole skal ha en helsefremmende og forebyggende funksjon og bidra til å utjevne sosiale forskjeller. Barnas fysiske og psykiske helse skal fremmes i barnehage og skole. De skal bidra til barnas trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd og forebygge krenkelser og mobbing. Om et barn opplever krenkelser eller mobbing, må barnehage og skolen håndtere, stoppe og følge opp dette. (Fylkesmannen, 2017)

Barnehage:

<https://www.fylkesmannen.no/contentassets/9b155d58d7364970b45a6396700ccbbf/kjersti-botnan-larsen.pdf>

Skole: <https://www.udir.no/regelverkstolkninger/opplaring/Laringsmiljo/skolemiljo-udir-3-2017/>

Stor-Elvdal kommune skal bruke verktøyet Psykologisk førstehjelp, som er utviklet av Solfrid Raknes. Hensikten med Psykologisk førstehjelp er å stimulere barn og unges tanke- og følelsesbevissthet. Psykiske helseplager er en av vår tids store utfordringer. Å utvikle et vokabular og trygghet for å uttrykke tanker og følelser som barn, kan få stor betydning gjennom livet.

Her kan du lese mer om psykologisk førstehjelp:

<http://solfridraknes.no/>

Referanseliste

Drugli, M. B. (2012): *Relasjonen lærer og elev. Avgjørende for elevens læring og trivsel*. Cappelen Damm Akademiske.

Fylkesmannen. (2017). Forebygging og håndtering av mobbing i barnehagen. Hentet fra <https://www.fylkesmannen.no/contentassets/9b155d58d7364970b45a6396700ccbfb/kjersti-botnan-larsen.pdf>

Helsekompetanse. (2018). Hva er konflikt? Hentet fra <http://kurs.helsekompetanse.no/andres-hjem/16782>

Jahnsen, H., Ertesvåg, S. og Westrheim, K. T. (2013): *Utvikling av sosial kompetanse. Veileder for skolen*. Utdanningsdirektoratet.

Kunnskapsdepartementet (2017): *Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver. Kapittel 4, barns medvirkning*. Utdanningsdirektoratet.

Lund, Helgeland og Kovac. (2017): *På vei mot en ny forståelse av mobbing i et folkehelseperspektiv*.

Mitt valg! Et Lionsprogram (2018): Inkludering og fellesskap. Hentet fra:

<https://www.determittvalg.no/blog/inkludering-og-fellesskap/>

Utdanningsdirektoratet (2016, 1.november) Hentet fra: <https://www.udir.no/kvalitet-og-kompetanse/samarbeid/hjem-skole-samarbeid/>

Voksne for barn (2015): Elevmedvirkning: Bli inkludert, verdsatt og hørt. Hentet fra:

http://www.vfb.no/filestore/Vi_tilbyrNY/Publikasjoner/PDFer/RB_medvirkningshefte_0415_web.pdf